Hukuk Bölümü 2008/281 E. , 2008/393 K.

- 4857 SAYILI İŞ KANUNU UYARINCA VERILEN IDARI PARA CEZASINA KARŞI AÇILAN DAVANIN ADLİ YARGI YERİNDE ÇÖZÜMLENMESI
  - İŞ KANUNU (4857) Madde 86

"İçtihat Metni"

Davacı : Ö. Tarım Makinaları San. ve Tic. A.Ş.

Vekilleri : Av. K.B. – Av. Ş.Ö.

Davalı : Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı

O L A Y : Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Konya Bölge Müdürlüğü'nün 9.10.2006 gün ve 13965 sayılı işlemi ile, 4857 sayılı İş Kanunu'nun 86. maddesi ile Tüzük ve Yönetmeliklere muhalefet edildiğinden bahisle 108. maddesine dayanılarak 105. maddesine göre idari para cezası verilmiştir.

Davacı vekili, para cezasına karşı adli yargı yerinde itirazda bulunmuştur.

KONYA 3. SULH CEZA MAHKEMESİ; 22.6.2007 gün ve Müt.:2006/1386 Müt. sayı ile, muteriz vekili tarafından, Konya Bölge Çalışma Müdürlüğü'nce yapılan denetleme sonucunda 4857 sayılı Yasa'nın 86. maddesine muhalefet edildiğinden bahisle aynı Yasanın 105/1 maddesi uyarınca verilen idari para cezasının iptalinin talep edildiği, muteriz vekilinin vermiş olduğu dilekçe ve Konya Çalışma Bölge Müdürlüğü'nden getirtilen evrakların incelenmesinde; 4857 sayılı Kanun'un 86. maddesine muhalefet ettiğinden bahisle idari para cezası uygulandığının görüldüğü, 5560 sayılı Kanun'un 31. maddesi ile değişik 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 3/1-a maddesi gereğince Kabahatler Kanunu'nun idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağının belirtilmesine, idari yaptırım kararının 4857 sayılı İş Kanunu'nun 54. maddesine aykırı davranıldığından bahisle uygulandığı ve aynı Kanunun 108/2 maddesi gereğince bu cezalara karşı 7 gün içerisinde yetkili idare mahkemesine itiraz edilebileceği gerekçesiyle görevsizlik kararı vermiş; bu karar kesinleşmiştir.

Davacı vekili, bu kez, söz konusu işlemin iptali istemiyle idari yargı yerinde dava açmıştır.

KONYA 2. İDARE MAHKEMESİ; 2.5.2008 gün ve E:2007/1162, K:2008/555 sayı ile, davanın, davacı şirketin, 4857 sayılı Kanun'un 86. maddesi ile Parlayıcı, Patlayıcı, Tehlikeli ve Zararlı Maddelerle Çalışılan İşyerlerinde ve İşlerde Alınacak Tedbirler Hakkındaki Tüzük'ün 40 ve 166. maddelerine, İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Tüzük'ün 22, 76, 78, 86, 180/4,8 maddelerine muhalefet ettiğinden bahisle, 4857 sayılı Kanun'un 105/1,4 maddesi uyarınca 8.131,00YTL para cezası ile tecziyesine ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'nın 9.10.2006 gün ve 13965 sayılı işleminin iptaline karar verilmesi istemiyle açıldığı, 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 3 ve 27. maddelerinden söz ederek, 4857 sayılı İş Kanunu'nun 108. maddesinin 2. fıkrasında ise, bu kanuna göre verilen idari para cezalarına karşı tebliğ tarihinden itibaren en geç yedi gün içinde yetkili idare mahkemesine itiraz edilebileceğinin hükme bağlandığı, ancak bu hükmün 8.2.2008 tarih ve 26781 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 5728 sayılı Temel Ceza Kanunlarına Uyum Amacıyla Çeşitli Kanunlarda ve Diğer Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un 578. maddesinin (öö) bendi ile yürürlükten kaldırıldığı, 8.2.2008 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 5728 sayılı Temel Ceza Kanunlarına Uyum Amacıyla Çeşitli Kanunlarda ve Diğer Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un 578. maddesinin (öö) bendiyle 4857 sayılı İş Kanunu uyarınca verilen para cezalarına karşı açılacak davalarda idare mahkemelerinin görevli olduğunu düzenleyen anılan Kanunun 108. maddesinin 2. fıkrası yürürlükten kalktığından 4857 sayılı İş Kanunu kapsamında yalnızca idari para cezasına ilişkin olarak tesis edilen işlemlere karşı açılacak davalarda sulh ceza mahkemelerinin görevli, idari yargının görevsiz olduğu sonucuna ulaşıldığı, dosyanın incelenmesinden, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'nın 9.10.2006 gün ve 13965 sayılı işlemi ile, davacı şirketin 4857 sayılı Kanun'un 86. maddesi ile Parlayıcı, Patlayıcı, Tehlikeli ve Zararlı Maddelerle Çalışılan İşyerlerinde ve İşlerde Alınacak Tedbirler Hakkındaki Tüzük'ün 40 ve 166. maddelerine, İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Tüzük'ün 22, 76, 78, 86, 180/4,8 maddelerine muhalefet ettiğinden bahisle, aynı Kanunun 105/1,4 maddesi uyarınca 8.131,00YTL para cezası ile cezalandırıldığı, bu işlemin iptali istemiyle Konya 3. Sulh Ceza Mahkemesi'nde açılan davada anılan Mahkemenin 22.6.2007 tarih ve 2006/1386 Müt. no'lu kararı ile; davacının itirazının görev yönünden reddine karar verildiği, bu kararın 14.9.2007 tarihinde kesinleştiği, davacı tarafından 11.9.2007 tarihinde Mahkemeleri kayıtlarına giren dilekçe ile dava konusu idari para cezasının iptali istemiyle bakılmakta olan davanın açıldığının anlaşıldığı, bu durumda, 5728 sayılı Kanun'un 578. maddesinin (öö) bendiyle 4857 sayılı İş Kanunu uyarınca verilen para cezalarına karşı açılacak davalarda idare mahkemelerinin görevli olduğunu düzenleyen anılan Kanunun 108. maddesinin 2. fıkrası yürürlükten kalktığından, 4857 sayılı İş Kanunu kapsamında yalnızca idari para cezasına ilişkin olarak tesis edilen işlemlere karşı açılacak davalarda sulh ceza mahkemeleri görevli olduğundan ve göreve ilişkin hükümlerin derhal uygulanması gerektiğinden, işbu davanın görüm ve çözümünde adli yargının görevli, Mahkemelerinin ise görevsiz olduğu sonucuna ulaşıldığı gerekçesiyle görevsizlik kararı vermiş; bu karar, temyiz edilmeyerek kesinleşmiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE :

Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nün, Ahmet AKYALÇIN'ın Başkanlığında, Üyeler: Mustafa KICALIOĞLU, Mahmut BİLGEN, Turan KARAKAYA, Nüket YOKLAMACIOĞLU, Serdar AKSOY ve Muhittin KARATOPRAK'ın katılımlarıyla yapılan 22.12.2008 günlü toplantısında;

I-İLK İNCELEME : Dosya üzerinde 2247 sayılı Yasa'nın 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre;

Uyuşmazlık Mahkemesi Genel Kurulunun 11.7.1988 günlü, E:1988/1, K:1988/1 sayılı İlke Kararında, "2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanunun bütünüyle incelenip değerlendirilmesinden, bu Kanunun uygulanması yönünden 2 nci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan, 'ceza uyuşmazlıkları' ibaresinden, savcının ya da şahsi davacının talebi ile başlayan yargılaması sonunda sanığın mahkumiyetine ya da beraatine hükmedilebilecek davalarda, askeri ve adli ceza mahkemeleri arasında çıkan görev ve hüküm uyuşmazlıklarının anlaşılması, bunun dışında kalan tüm görev uyuşmazlıklarının 'hukuk uyuşmazlığı' sayılması gerektiği sonucuna varılmaktadır. Uygulanması idari organlara bırakılan cezalar, adli nitelikte olmadığından, bunlar hakkında yapılan itirazlar ya da açılan davalar 'ceza davası' olarak nitelendirilemezler. İdari niteliklerinden dolayı bu davalara ilişkin görev ve hüküm uyuşmazlıklarının Uyuşmazlık Mahkemesinin Hukuk Bölümünde incelenip çözümlenmesi gerektiği…" açıkça belirtilmiştir. Bu durum göz önüne alındığında, olay bölümünde yazılı başvuru konusu görev uyuşmazlığının Hukuk Bölümünde incelenmesi gerektiği kuşkusuzdur.

Adli ve idari yargı yerleri arasında anılan Yasanın 14. maddesinde öngörülen biçimde olumsuz görev uyuşmazlığı doğduğu, idari yargı dosyasının davacı vekilinin istemi üzerine son görevsizlik kararını veren Mahkemece Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderildiği, Başkanlıkça, adli yargı dosyasının da ilgili Mahkemesinden getirtildiği ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oybirliği ile karar verildi.

II-ESASIN İNCELENMESİ : Raportör-Hakim Nurdane TOPUZ'un, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı İlknur ALTINTAŞ ile Danıştay Savcısı Gülen AYDINOĞLU'nun, davada adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

Dava, 4857 sayılı Kanun'un 86, 105 ve 108. maddeleri ile ilgili Tüzük ve Yönetmeliklere göre verilen idari para cezasının kaldırılması istemiyle açılmıştır.

4857 sayılı İş Kanunu'nun 78. maddesinde, sağlık ve güvenlik tüzük ve yönetmeliklerine, 86. maddesinde, ağır ve tehlikeli işlerde rapor ile ilgili düzenlemeye yer verilmiş; 105. maddesinde, iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili hükümlere aykırılık halinde verilecek para cezaları belirtilmiş; "İdari para cezalarının uygulanmasına ilişkin hususlar" başlığını taşıyan 108. maddesinde ise, "(Değişik: 15/5/2008-5763/10 md.) Bu Kanunda öngörülen idari para cezaları, 101 ve 106 ncı maddelerdeki idari para cezaları hariç, gerekçesi belirtilmek suretiyle Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Bölge Müdürünce verilir. 101 ve 106 ncı maddeler kapsamındaki idari para cezaları ise doğrudan Türkiye İş Kurumu İl Müdürü tarafından verilir ve genel esaslara göre tahsil edilir. 106 ncı maddeye göre verilecek idari para cezası için, 4904 sayılı Kanunun 20 nci maddesinin (h) bendindeki tutar esas alınır" denilmiş, madde hükmü 26.5.2008 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

4857 sayılı İş Kanunu'nda idari para cezasına karşı kanun yoluna ilişkin bir düzenleme yer almamaktadır.

Öte yandan; 30.3.2005 gün ve 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 6.12.2006 gün ve 5560 sayılı Yasa'nın 31. maddesiyle değiştirilen 3. maddesinde, " (1) Bu Kanunun;

a) İdarî yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümleri, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde,

b) Diğer genel hükümleri, idarî para cezası veya mülkiyetin kamuya geçirilmesi yaptırımını gerektiren bütün fiiller hakkında,

uygulanır"; Kanunun "Başvuru yolu" başlıklı 27. maddesinin 1. fıkrasında ise "idari para cezası ve mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin idari yaptırım kararına karşı, kararın tebliği veya tefhimi tarihinden itibaren en geç onbeş gün içinde, sulh ceza mahkemesine başvurulabilir. Bu süre içinde başvurunun yapılmamış olması halinde idari yaptırım kararı kesinleşir" düzenlemeleri yer almıştır.

Bu düzenlemelere göre; Kabahatler Kanunu'nun, idarî yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı; diğer kanunlarda görevli mahkemenin gösterilmesi durumunda ise uygulanmayacağı anlaşılmaktadır.

Görev kuralları kamu düzenine ilişkin olduğundan, görev konusunda taraflar için bir müktesep hak doğmayacağı; bu nedenle, yeni bir yasayla kabul edilen görev kurallarının, geçmişe de etkili olacağı, bilinen bir genel hukuk ilkesidir.

Davanın açıldığı andaki kurallara göre görevli olan mahkeme, yeni bir yasa ile görevsiz hale gelmiş ise, (davanın açıldığı anda görevli olan ve fakat yeni yasaya göre görevsiz hale gelen) mahkemenin görevsizlik kararı vermesi gerekeceği; ancak, yeni yasadaki görev kuralının, değişikliğin yürürlüğe girmesinden sonra açılacak davalarda uygulanacağına dair intikal hükümlerinin varlığı halinde, mahkemece görevsizlik kararı verilemeyeceği açıktır.

Diğer taraftan, dava görevsiz mahkemede açılmış, bu sırada yapılan bir kanun değişikliği ile görevsiz mahkeme o dava için görevli hale gelmiş ise, mahkeme, artık görevsizlik kararı veremeyip (yeni kanuna göre görevli hale geldiği için) davaya bakmaya devam etmesi gerekir.

İncelenen uyuşmazlıkta, öngörülen idari para cezasının 5326 sayılı Kanun'un 16. maddesinde belirtilen idari yaptırım türlerinden biri olduğu, 4857 sayılı Kanun'da da idari para cezasına itiraz konusunda görevli mahkemenin gösterilmediği anlaşılmıştır. Bu durumda, Kabahatler Kanunu'nun 3. maddesinde belirtildiği üzere, idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacak olması nedeniyle, görevli mahkemenin belirlenmesinde 5326 sayılı Yasa hükümleri dikkate alınacağından, idari para cezasına karşı açılan davanın görüm ve çözümünde, anılan Kanunun 27. maddesinin (1) numaralı bendi uyarınca adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

Açıklanan nedenlerle, Sulh Ceza Mahkemesince verilen görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

SONUÇ : Davanın çözümünde ADLİ YARGININ görevli olduğuna, bu nedenle Konya 3. Sulh Ceza Mahkemesi'nin 22.6.2007 gün ve Müt.:2006/1386 Müt. sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA, 22.12.2008 gününde OYBİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.